

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดลองใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์จังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษานิเทศก์จังหวัดที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา 2531 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากประชากรจำนวน 1,039 คน โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ยามาเน (Yamane 1970 : 581-583) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน เป็น .05

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 289 คน

จากนั้นนำขนาดของกลุ่มตัวอย่างมาสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน (Proportionate stratified sampling) กระจายไปตามเขตการศึกษาต่าง ๆ แล้วนำกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตการศึกษา มาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sampling Random) ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนศึกษานิเทศก์จังหวัดที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตการศึกษา

เขตการศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	82	23
2	55	15
3	69	19
4	69	19
5	83	23
6	92	26
7	108	30
8	114	32
9	76	21
10	111	31
11	83	23
12	97	27
รวม	1,039	289

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากเครื่องมือการวิจัยของ ธีรวรรณ นิช่างทอง (2529 : 210-222) ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา เจตคติต่อการนิเทศการศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติต่อการนิเทศการศึกษา

2. กำหนดหัวข้อโครงสร้างของเครื่องมือแต่ละด้านประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยแนวคิดทางการนิเทศการศึกษา บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา แนวปฏิบัติและวิธีการทางการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา

2.2 ด้านเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย ความเชื่อในการจัดการนิเทศการศึกษา ความรู้สึกในฐานะผู้รับการนิเทศการศึกษา ความคิดเห็นในการจัดการนิเทศการศึกษา แนวโน้มการปฏิบัติตนในฐานะผู้นิเทศการศึกษา และความโน้มเอียงในการจัดการนิเทศการศึกษาชั้นในหน่วยงานของตน

3. การสร้างเครื่องมือ เมื่อศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย และกำหนดขอบเขตโครงสร้างแล้ว เห็นว่าเนื้อหาสาระและวิธีดำเนินการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวรรณ นิช่างทอง เมื่อพิจารณาเครื่องมือที่ได้ใช้วิจัยไปแล้วนั้น เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ จึงนำเครื่องมือของ ธีรวรรณ นิช่างทอง ไปทดลองใช้ (Try out) กับศึกษานิเทศก์จังหวัดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

4. นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปปรับปรุง และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 6 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ การปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด วิชาการ-ศึกษา และเหตุการณ์ศึกษา โดยให้ตรวจสอบ (Check - list) และเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 35 ข้อ แบ่งเป็นข้อที่ใช้ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Consistency check) จำนวน 5 ข้อ และอีก 30 ข้อ เป็นการสอบถามความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choices) และตัวเลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบสอบถามมีรายละเอียดและจำนวนข้อดังนี้

1. ด้านแนวคิดทางการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 9 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 30.00 แบ่งเป็นเรื่อง

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 1-2

1.2 ความมุ่งหมายและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ข้อ จากข้อ 3-5

1.3 หลักการนิเทศการศึกษาจำนวน 4 ข้อ จากข้อ 6-7, 9 และ 32

2. ด้านบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20.00 แบ่งเป็นเรื่อง

2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 10 และ 12

2.2 คุณลักษณะและคุณสมบัติของบุคลากรในการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 11 และ 14

2.3 บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรในการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 13 และ 23

3. ด้านแนวปฏิบัติและวิธีการทางการนิเทศศึกษามีจำนวน 13 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 43.33 แบ่งเป็นเรื่อง

- 3.1 งานนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 22 และ 29
- 3.2 แผนงาน โครงการ และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา จำนวน 4 ข้อ จากข้อ 17, 18, 25 และ 28
- 3.3 เทคนิควิธีการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 15 และ 19
- 3.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ข้อ จากข้อ 8, 26 และ 31
- 3.5 ทักษะการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 16 และ 21
4. ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 ข้อ จากข้อ 34 และ 35 คิดเป็นร้อยละ 6.67

ข้อที่ใช้ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Consistency check)

จำนวน 5 ข้อ คือ

- ข้อ 20 ตรวจสอบข้อ 8 เรื่องกระบวนการนิเทศการศึกษา
- ข้อ 24 ตรวจสอบข้อ 11 เรื่องคุณลักษณะบุคลากรในการนิเทศการศึกษา
- ข้อ 27 ตรวจสอบข้อ 18 เรื่องแผนงานโครงการและกิจกรรมการนิเทศการศึกษา
- ข้อ 30 ตรวจสอบข้อ 16 เรื่องทักษะการนิเทศการศึกษา
- ข้อ 33 ตรวจสอบข้อ 12 เรื่องบุคลากรในการนิเทศการศึกษา

การกำหนดระดับความรู้ของตัวเลือกแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ดังนี้

- ระดับความรู้ 1 หมายถึง มีความรู้ในระดับถูกต้อง น้อยที่สุด
- ระดับความรู้ 2 หมายถึง มีความรู้ในระดับถูกต้อง น้อย
- ระดับความรู้ 3 หมายถึง มีความรู้ในระดับถูกต้อง มาก
- ระดับความรู้ 4 หมายถึง มีความรู้ในระดับถูกต้อง มากที่สุด

ตอนที่ 3 เจตคติต่อการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตรวัดความนัยจำแนก (Semantic Differential Scale) มีรายละเอียดและจำนวนข้อดังนี้

1. ความเชื่อในการจัดการนิเทศการศึกษา จำนวน 4 ข้อจากข้อ 1.1 - 1.4 คิดเป็นร้อยละ 20.00
2. ความรู้สึกในฐานะผู้รับการนิเทศการศึกษาจำนวน 4 ข้อ จากข้อ 2.1 - 2.4 คิดเป็นร้อยละ 20.00
3. ความคิดเห็นต่อการจัดการนิเทศการศึกษา จำนวน 4 ข้อ จากข้อ 4.1 - 4.4 คิดเป็นร้อยละ 20.00
4. แนวโน้มการปฏิบัติตนในฐานะผู้นิเทศการศึกษา จำนวน 4 ข้อ จากข้อ 4.1 - 4.4 คิดเป็นร้อยละ 20.00
5. ความโน้มเอียงในการจัดการนิเทศการศึกษาในหน่วยงานของตน จำนวน 4 ข้อ จากข้อ 5.1 - 5.4 คิดเป็นร้อยละ 20.00

การกำหนดค่าระดับเจตคติบนมาตรวัดมี 7 ระดับ ดังนี้

ระดับเจตคติ 1 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงไปในด้านที่ต่อการนิเทศศึกษาน้อยที่สุด

ระดับเจตคติ 2 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงไปในด้านที่ต่อการนิเทศศึกษาน้อย

ระดับเจตคติ 3 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงไปในด้านที่ต่อการนิเทศศึกษาค่อนข้างน้อย

ระดับเจตคติ 4 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงไปในด้านที่ต่อการนิเทศศึกษาปานกลาง

ระดับเจตคติ 5 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงไปในด้านที่ต่อการนิเทศศึกษาค่อนข้างมาก

ระดับเจตคติ 6 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความ
โน้มเอียงไปในด้านดีต่อการนิเทศการศึกษามาก

ระดับเจตคติ 7 หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ หรือความ
โน้มเอียงไปในด้านดีต่อการนิเทศการศึกษามากที่สุด

การทดลองใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน 30 คน
แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา
(α - Coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่สื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ไปยัง
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหนังสือขอความ
ร่วมมือในการวิจัยพร้อมแบบสอบถาม ถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อแจก
จ่ายแบบสอบถามให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดที่อยู่ในข่ายการวิจัยตอบและส่งแบบสอบถาม
กลับคืนทางไปรษณีย์ โดยแบบสอบถามจะมีชื่อและที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ด้านหลัง พร้อมกับ
ติดแสตมป์เพื่อความสะดวกในการที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะส่งกลับคืน

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 289 ฉบับ ได้รับคืนมา 280 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 96.89 เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ และเชื่อถือได้ 269 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 93.08

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ มาตรวจให้ค่าระดับความรู้ และค่าเจตคติต่อการนิเทศการศึกษา แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เขตการศึกษา เพศ อายุ อยุ่ราชการ วุฒิกการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา ตามระดับคะแนนตามความถูกต้องในแต่ละข้อ
2. ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านของศึกษา- นิเทศก์จังหวัดโดยส่วนรวม และจำแนกตามเขตการศึกษาวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 ตรวจสอบแบบสอบถามโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนตามระดับ ความถูกต้องของตัวเลือก แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ดังนี้

ระดับความรู้ 1 ให้ได้ 1 คะแนน

ระดับความรู้ 2 ให้ได้ 2 คะแนน

ระดับความรู้ 3 ให้ได้ 3 คะแนน

ระดับความรู้ 4 ให้ได้ 4 คะแนน

- 2.2 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ความรู้ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ใช้เกณฑ์ ดังนี้

น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศศึกษา

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.00 มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

มากที่สุด

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์จังหวัด ในด้าน เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด วิเคราะห์ด้วยค่า t -test, ค่า F -test และถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันจะทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe')

ตอนที่ 3 เจตคติต่อการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ดังนี้

1. ทหาคำร้อยละของจำนวนผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษาตามระดับเจตคติในแต่ละข้อ

2. เจตคติต่อการนิเทศการการศึกษาในแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดโดยส่วนรวม. และจำแนกตามเขตการศึกษา วิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบสอบถามโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนตามระดับเจตคติบนมาตรวัด

ระดับเจตคติ 1 ให้ได้ 1 คะแนน

ระดับเจตคติ 2 ให้ได้ 2 คะแนน

ระดับเจตคติ 3 ให้ได้ 3 คะแนน

ระดับเจตคติ 4 ให้ได้ 4 คะแนน

ระดับเจตคติ 5 ให้ได้ 5 คะแนน

ระดับเจตคติ 6 ให้ได้ 6 คะแนน

ระดับเจตคติ 7 ให้ได้ 7 คะแนน

2.2 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย
เจตคติต่อการนิเทศการศึกษาใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศศึกษาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศศึกษาน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศการศึกษา
ก่อนข้างน้อย	
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศศึกษาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 4.51-5.50	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศการศึกษา
ก่อนข้างมาก	
ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศศึกษามาก
ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00	มีเจตคติที่ต่ำต่อการนิเทศศึกษามากที่สุด

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการนิเทศการศึกษา
ในด้าน เพศ อายุ อาวุธราชการ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง
ศึกษานิเทศก์จังหวัด วิเคราะห์ด้วยค่า t-test ค่า F-test และถ้าพบว่ามี
ความแตกต่างกัน จะทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe')

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการนิเทศศึกษากับเจตคติ
ต่อการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's
Product Moment Correlation Coefficient)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย